

**OILADA KICHIK YOSHDAGI O'QUVCHILARNING INGLIZ TILI
KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH IMKONIYATLARI**

Qo'ldosheva Nigoraxon Avezmurodovna,
Buxoro davlat pedagogika instituti doktoranti

Annotatsiya. maqolaning maqsadi oilada kichik yoshdagi o'quvchilarning ingliz tili ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlarini o'rganishdir. Tadqiqotda kichik yoshdagi bolalarning ingliz tilini o'rganish jarayonida oila muhitining ahamiyati, ota-onalarning yondoshuvi va foydalanilayotgan metodlar tahlil qilindi. So'rovnomalar, yarim strukturaviy intervyular va kuzatuv metodlari orqali ma'lumotlar yig'ildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, oilada ingliz tilida muntazam muloqot qilish, interaktiv o'yinlar va multimedia materiallaridan foydalanish bolalarning til ko'nikmalarini samarali ravishda rivojlantiradi. Biroq, ba'zi oilalarda resurslarning cheklanganligi va ota-onalarning til bilimlarining pastligi til o'rganish jarayonini sekinlashtirishi mumkin. Tadqiqot bolalarda ingliz tilini o'rganishda samarali yondashuvlarni va ota-onalarga yordam berish uchun tavsiyalarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Ingliz tili, kichik yoshdagi o'quvchilar, oilaviy ta'lim, til ko'nikmalari, o'quv resurslari, interaktiv o'yinlar, muloqot, ota-onalar, til o'rgatish metodlari, motivatsiya

**ВОЗМОЖНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ НАВЫКОВ АНГЛИЙСКОГО
ЯЗЫКА МЛАДШИМИ ШКОЛЬНИКАМИ В СЕМЬЕ**

Колдошева Нигорахон Аvezмуродовна,
Докторант Бухарского государственного педагогического института

Аннотация. цель статьи-изучить возможности формирования навыков английского языка у младших школьников в семье. В исследовании проанализировано значение семейного окружения, подхода родителей и используемых методов в процессе изучения английского языка детьми младшего возраста. Данные были собраны с помощью анкетирования, полуструктурированных интервью и методов наблюдения. Результаты исследования показали, что регулярное общение на английском языке в семье, использование интерактивных игр и мультимедийных материалов эффективно развивают языковые навыки детей. Однако в некоторых семьях ограниченные ресурсы и низкие языковые навыки родителей могут замедлить процесс изучения

языка. Исследование служит для разработки эффективных подходов к изучению английского языка у детей и рекомендаций по оказанию помощи родителям.

Ключевые слова: английский, младшие школьники, семейное образование, языковые навыки, учебные ресурсы, интерактивные игры, общение, воспитание детей, методы обучения языку, мотивация

OPPORTUNITIES FOR THE FORMATION OF ENGLISH SKILLS OF YOUNGER STUDENTS IN THE FAMILY

Kuldosheva Nigorakhon Avezmurodovna,

Doctoral student of Bukhara State Pedagogical Institute

Annotation. the purpose of the article is to explore the possibilities of forming English skills of younger students in the family. The study analyzed the importance of the family environment, the approach of parents and the methods used in the process of learning the English language of young children. Data was collected through survey, semi-structural interviews, and observation techniques. The results of the study showed that regular communication in English in the family, the use of interactive games and multimedia materials effectively develop children's language skills. However, limited resources and low parental language skills in some families can slow down the language learning process. The study serves to develop effective approaches to learning English in children and recommendations to help parents.

Keywords: English, junior students, family education, language skills, learning resources, interactive games, communication, parents, language teaching techniques, motivation

KIRISH

Ingliz tili bugungi kunda dunyo bo'ylab eng ko'p qo'llaniladigan xalqaro aloqa tili hisoblanadi. U nafaqat ta'limda, balki biznes, madaniyat, ilm-fan va texnologiya sohalarida ham asosiy vosita hisoblanadi. Shu sababli, kichik yoshdagi o'quvchilarning ingliz tilini erta bosqichda o'rganishi ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun juda muhimdir. Ingliz tili — zamonaviy dunyoda eng keng tarqalgan va eng muhim xalqaro aloqa vositalaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda ingliz tilini bilish nafaqat xalqaro miqyosda o'zaro muloqot qilish uchun, balki ilmiy, texnologik, madaniy va iqtisodiy sohalarda muvaffaqiyat qozonish uchun ham zarurdir. Shu bois, ingliz tilini erta yoshdan o'rganish, ayniqsa kichik yoshdagi o'quvchilarda til ko'nikmalarini rivojlantirish, ularning kelajakdagi ta'lim va professional faoliyati uchun mustahkam poydevor yaratadi. Oilada til ko'nikmalarini shakllantirish jarayoni bolaning birinchi o'rganish muhiti bo'lgan muhitda boshlanadi. Ota-ona va yaqinlar tomonidan

beriladigan tiliy ta'sir, muloqot va qo'llab-quvvatlash bolaning tilni tez va samarali o'zlashtirishiga yordam beradi. Shuningdek, oilaviy muhitda bola tilni tabiiy va qulay tarzda o'rganadi, bu esa o'z navbatida uning bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi. Biroq, oilada ingliz tilini o'rganish imkoniyatlari va usullari har xil bo'lishi mumkin. Ayrim oilalarda til o'rganish uchun maxsus resurslar va vaqt ajratilishi, interaktiv o'yinlar, kitoblar va audio-vizual materiallardan foydalanilishi mumkin, boshqalarida esa bunday imkoniyatlar cheklangan bo'lishi mumkin. Shu bois, oilada kichik yoshdagi o'quvchilarning ingliz tili ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlarini aniqlash va samarali yondashuvlarni o'rganish muhimdir. Kichik yoshda til o'rganish jarayoni bolalar uchun eng samarali davr hisoblanadi, chunki ular bu yoshda yangi ma'lumotlarni tez va oson qabul qiladi hamda tabiiy usullar orqali o'zlashtiradi. Bu jarayon ko'pincha bolaning yaqin atrofidagi muhit — oila, ota-ona va yaqinlar bilan bevosita muloqot orqali amalga oshadi. Shuning uchun ham oila — bolalar til o'rganishida birinchi va eng muhim ta'lim muhiti hisoblanadi.[1]

Ushbu maqolada oilada kichik yoshdagi bolalarda ingliz tili ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari va samarali metodlar tahlil qilinadi. Maqsad — oila muhitining til o'rganish jarayoniga ta'sirini o'rganish va ota-onalar uchun foydali tavsiyalar ishlab chiqishdir.

METODOLOGIYA

Ushbu maqolada kichik yoshdagi o'quvchilarning oilada ingliz tili ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlarini aniqlash uchun sifat va miqdoriy tadqiqot usullari qo'llanildi.

Avvalo, ota-onalar va kichik yoshdagi bolalar o'rtasida ingliz tilida muloqot darajasi, foydalanilayotgan o'quv resurslari hamda til o'rganishga bo'lgan munosabatlarni aniqlash maqsadida so'rovnoma o'tkazildi. So'rovnoma savollari ingliz tilini o'rganish jarayonidagi kundalik amaliyot, resurslar, o'yinlar va ota-onaning yondoshuvi haqida ma'lumot to'plashga qaratilgan edi. Shuningdek, sifat tadqiqoti uchun ota-onalar bilan yarim strukturaviy intervyular olib borildi.[2] Intervyular orqali ota-onalarning til o'rgatish usullari, duch kelayotgan qiyinchiliklar, shuningdek, o'quvchilarning motivatsiyasi va til ko'nikmalarini rivojlantirishdagi samarali usullar haqida chuqurroq ma'lumot yig'ildi.

Tadqiqot ishtirokchilari sifatida 5-7 yoshdagi bolalar va ularning ota-onalari tanlandi. Ma'lumotlarni tahlil qilishda statistik usullar va mazmuniy tahlil (content analysis) qo'llanildi.

Ushbu metodlar yordamida oila muhitidagi til o'rganish jarayonining ahamiyati va uning samaradorligi aniqlanib, ingliz tilini o'rgatishda samarali yondashuvlar ishlab chiqildi.

Ma'lumotlarni tahlil qilish

So'rovnoma natijalari statistik usullar yordamida tahlil qilindi: deskriptiv statistika orqali asosiy tendensiyalar aniqlanib, oiladagi til o'rganish imkoniyatlari va usullarining ta'siri o'rganildi.

Intervyu ma'lumotlari esa mazmuniy tahlil (content analysis) orqali tahlil qilindi. Suhbatlardan olingan asosiy mavzular va tendensiyalar aniqlanib, ota-onalarning til o'rganish jarayoniga bo'lgan yondoshuvi hamda samarali metodlar ajratib olindi.

Tadqiqot chegaralari

Tadqiqot faqat kichik yoshdagi o'quvchilar va ularning ota-onalari o'rtasida o'tkazilganligi sababli, natijalar boshqa yosh guruhlar yoki ta'lim muhitlari uchun to'g'ridan-to'g'ri qo'llanmasligi mumkin. Shuningdek, so'rovnoma va intervyu natijalari sub'ektiv baholarga asoslangan bo'lgani uchun, ma'lumotlarning aniqroq bo'lishi uchun kelajakda boshqa usullar bilan ham mustahkamlash tavsiya etiladi.

NATIJALAR

Ota-onalarning 68%i oilada bolalar bilan muntazam ravishda ingliz tilida so'zlashishga harakat qilishini ma'lum qildi. Shu bilan birga, 54% ota-ona bolalariga ingliz tilidagi o'quv kitoblari, audio va video materiallar taqdim etmoqda. 40% oilalar ingliz tilini o'rgatishda interaktiv o'yinlardan foydalanmoqda. Ota-onalarning ko'pchiligi (75%) bolalarni til o'rganishga rag'batlantirish uchun qo'shimcha darslar yoki kurslarga yozdirishni muhim deb hisoblaydi.

Intervyu natijalari

Ota-onalar bilan o'tkazilgan intervyularda ko'pchilik ota-onalar tilni o'rgatishda o'yinga asoslangan va kundalik hayotdagi vaziyatlardan foydalanish usullarini samarali deb hisoblashini bildirdi. Ularning fikricha, oilaviy muloqot, qo'shiq aytish, hikoya o'qish va bolalar uchun moslashtirilgan multimedia materiallari til ko'nikmalarini mustahkamlashda katta rol o'ynaydi.[3]

Shuningdek, ba'zi ota-onalar til o'rganishda vaqt yetishmasligi, resurslarning cheklanganligi va o'zlarining til bilimining pastligi kabi muammolarni qayd etdi. Bu omillar bolalarning ingliz tilini o'zlashtirish jarayonini sekinlashtirishi mumkin.

MUHOKAMA

Oilada kichik yoshdagi o'quvchilarning ingliz tili ko'nikmalarini shakllantirishda ota-onalarning faol ishtiroki va muloqot sifati muhim omil hisoblanadi. Oila muhitida til o'rganish jarayoni bolalarning tilni tabiiy usulda o'zlashtirishiga imkon yaratadi va ularning motivatsiyasini oshiradi.

So'rovnoma va intervyu natijalari shuni ko'rsatdiki, oilalarda ingliz tilida muntazam muloqot qilinishi, o'yinlar, qo'shiq va multimediyadan foydalanish til ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali usullar hisoblanadi. Bu esa til o'rganishni qiziqarli va osonlashtiradi, ayniqsa kichik yoshdagi bolalar uchun.

Shuningdek, tadqiqot davomida aniqlangan muammolar — ota-onalarning til bilimining yetarli emasligi, vaqt cheklovlari va resurslarning kamligi — til o'rganish

jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligi haqida ogohlantiradi. Bu muammolarni bartaraf etish uchun ota-onalar va ta'lim muassasalari o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish, qo'shimcha o'quv materiallari va metodlarni taqdim etish zarur. Bundan tashqari, oilada til o'rganish jarayonining individual xususiyatlari ham e'tiborga olinishi lozim. Har bir bolaning o'ziga xos ehtiyojlari, qobiliyatlari va o'rganish uslublari hisobga olinib, mos yondashuvlarni qo'llash til ko'nikmalarining samarali shakllanishiga yordam beradi.

XULOSA

Ota-onalar bilan muntazam ingliz tilida muloqot qilish, interaktiv o'yinlar, audio-vizual materiallar va o'quv kitoblaridan foydalanish bolalar tilining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Shuningdek, ota-onalarning faolligi, bolalarning tilga bo'lgan qiziqishini oshirish va tilni kundalik hayotda qo'llash bolalarda yuqori darajada motivatsiya va til ko'nikmalarining shakllanishiga olib keladi. Biroq, ba'zi oilalarda ingliz tilini o'rganish uchun zarur resurslarning mavjud emasligi va ota-onalarning til bilimlarining pastligi kabi cheklovlar mavjud. Tadqiqot shuningdek, oilalarda ingliz tilini o'rganishga oid qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun ta'lim muassasalari va ota-onalar o'rtasida hamkorlikni mustahkamlash zarurligini ko'rsatdi. Ota-onalarga til o'rganish bo'yicha qo'shimcha resurslar va metodologik tavsiyalar taqdim etilishi lozim. Umuman olganda, oilada ingliz tili ko'nikmalarini shakllantirish kichik yoshdagi bolalarda til o'rganishga bo'lgan ishtiyoqni oshirish va ularning kelajakdagi ta'lim va kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Akhmedova, N. (2020). *Oila va ta'lim: Oilada til o'rganish jarayoni* (s. 45).
2. Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2017). *Research methods in education* (8th ed.).
3. Kvale, S. (1996). *Interviews: An introduction to qualitative research interviewing* (p. 45).
4. Dörnyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics: Qualitative and quantitative approaches* (p. 105). Oxford University Press.